

Inhoudsopgave

Voorwoord	
Inleiding.....	
Galaten 1.....	
1.1 Adressant, geadresseerden en aanleiding.....	
1.2 Paulus' roeping en contact met enkele apostelen	
Galaten 2.....	
2.1 Paulus' onafhankelijkheid van de apostelen.....	
2.2 Paulus' confrontatie met Petrus	
2.3 Paulus' leerstellige uitgangspunten	
Galaten 3.....	
3.1 Paulus' confrontatie met de Galaten	
3.2 Abraham als voorbeeld	
3.3 De verhouding tussen de wet en de belofte.....	
3.4 De wet als gevangenebewaarder en als spiegel	
Galaten 4.....	
4.1 De onmondige slaaf en de mondige zoon	
4.2 Weer terug bij af?	
4.3 Paulus' oprechte zorg over de Galaten	
4.4 Paulus noemt voorbeelden van slavernij en vrijheid	
Galaten 5.....	
5.1 De vrijheid van een christen	
5.2 Van gedachten en geloof veranderd?	
5.3 De wet van de liefde en de Heilige Geest	
5.4 Werken van het vlees en de vrucht van de Geest.....	
Galaten 6.....	

6.1 Praktisch geloofsleven: hulpvaardigheid en draagkracht	
6.2 Praktisch vrucht dragen: zaaien en maaien	
6.3 Paulus roemt in het kruis van Christus	
6.3 Slotwoord en zegen.....	

Voorwoord

Deze Bijbelstudies bij de Galatenbrief zijn uitgegeven om iedereen die een beetje thuis is in de Bijbel, te helpen zich verder te ontwikkelen. Het gaat daarbij om geloofsverdieping. Het is een vers-voor-vers-verklaring, die aan het denken moet zetten. Deze studie is uitermate geschikt voor gebruik in huiskringen en Bijbelstudiegroepen. Per paragraaf zijn er vragen ter overdenking en bespreking toegevoegd.

Er wordt niet naar allerlei historische of theologische details verwezen. Dit boek gaat, rechthoekig rechtaan, van vers naar vers, zonder slalomend van de ene naar de andere exegeet te gaan. In strikte zin is het geen commentaar.

Vanzelfsprekend is er wel sprake van theologie en exegese, maar dan meer in de zin dat de auteur zelf jarenlang leesmateriaal en levenservaring, in hoofd en hart, heeft verzameld als bron van kennis.

De inzet is, dat iedere 'student' van de Bijbel, dit boek moet kunnen lezen. De directe inhoud, van dat wat in de Galatenbrief naar voren komt, staat centraal. En niet zozeer wát en wélke theologen na Paulus over de teksten hebben gezegd. Daarom ontbreekt een notenapparaat en een bibliografie. Hopelijk vergroten de beperkingen van deze studie de leesbaarheid van dit boek.

Deze Bijbelstudies willen niet strikt wetenschappelijk, maar ook zeker niet onwetenschappelijk zijn. Zij willen te denken

geven. Want de auteur heeft in een gelovige omgang met de God van de Schrift, zijn weg door de Galatenbrief willen vinden. Opdat mensen erdoor veranderd worden.

Ik wil in dit voorwoord mijn vrouw bedanken, die mij de tijd en gelegenheid heeft gegeven om aan deze studie te werken.

Koert Koster

Inleiding

Paulus schrijft deze brief aan de plaatselijke gemeenten te Galatië, een Romeinse provincie. Hoogstwaarschijnlijk zijn deze gemeenten tijdens zijn eerste zendingsreis ontstaan. Hij groet hen en wenst hen de genade en de vrede van God toe. Opvallend is dat hij hen niet prijst om hun geloof. Hij kon God niet (meer) danken voor hun geloof en voor de door God geschonken genade, zoals elders (bv. 1 Kor.1:4!).

Dat heeft te maken met het feit dat er (enkele) leerlingen uit Judea naar Galatië zijn getrokken, om de gemeenten binnen te dringen met een valse leer c.q. evangelie. Deze valse leraars stellen het apostelschap van de apostel Paulus ter discussie én daarmee zijn verkondiging. Zij stellen daarvoor hun boodschap in de plaats, namelijk dat de heidenchristenen zich, net als de Joden, moeten laten besnijden, zich aan de spijswetten en de feestdagen moeten houden én zich aan de wet van Mozes (in de meest brede zin van het woord!) moeten houden.

Paulus ziet zich genoodzaakt zijn apostelschap te verdedigen, omdat het evangelie en de eer van Jezus Christus op het spel staat. Doordat deze dwaalleraars hém aanvallen (met zijn bediening en de inhoud van zijn boodschap), vallen ze in wezen de verheerlijkte Heer zélf aan. Paulus ageert tegen deze lieden op positieve wijze: hij vertelt de gelovigen te Galatië hoe hij, evenals de andere apostelen, wel degelijk een officiële aanstelling én een mandaat heeft ontvangen, toen de Heer Zich heel persoonlijk aan hem openbaarde op weg

naar Damaskus (Hand.9). Hij drukt zich expliciet op negatieve wijze uit, wanneer hij termen gebruikt als: vals evangelie, dwalen, afdwalen, enz. Hij wijst de gelovigen op hun verantwoordelijkheid zich niet te laten meeslepen door dwaalleer en zich niet te laten betoveren. Wanneer zij zich onderwerpen aan deze dwaalleraars en zich onderwerpen aan de wet en tradities van mensen, doen ze zichzelf én Paulus én de Here Jezus tekort. Dan zijn ze er erger aan toe dan vóór hun bekering, juist omdat ze beter weten.

Willen ze in overeenstemming met het (ware) evangelie leven, dan zullen ze hun leer (en leven) drastisch moeten veranderen. Ze zullen zich niet langer moeten laten intimideren door pseudo-apostelen die de vrijheid van de Geest én van Christus ondermijnen. Ze zullen niet moeten eindigen in het vlees door zich een slavenjuk op te laten leggen. Het sleutelvers luidt dan ook dat ze moeten staan in de vrijheid waarmee Christus hun vrijgemaakt heeft (vgl. Gal.5:1).

'Genade kost je alles. Het kost je jezelf. Je moet op de knieën om je eigen failliet uit te spreken. Bij de genade van God is het zo dat alles al gedaan is, maar dat er nog heel wat moet gebeuren. Genade is niet goedkoop. Het kostte God zijn Zoon en het kost de mens zichzelf.' (K.K.)

Galaten 1

1.1 Adressant, geadresseerden en aanleiding

(vers 1) Paulus vindt het uitermate belangrijk om zijn apostelschap te bewijzen. Hij stelt zichzelf van meet af aan voor als 'apostel van Christus', geroepen door God Zélf. Zo beroept hij zich op het hoogste gezag. Zijn apostelschap berust niet op een organisatie van mensen (= vanwege mensen) en evenmin op basis van successie of erfopvolging (= door een mens).

N.B. vgl. deze uitdrukkingen met de uitdrukkingen van de apostel Johannes in Joh. 3:6, maar vooral Joh.1:13: 'Die niet uit den bloede, noch uit de wil van het vlees, noch uit de wil van een man, maar uit God geboren zijn.'

De wedergeboorte vindt haar oorsprong niet in het menselijk vlees, maar komt volledig van boven. Zo ook Paulus' apostelschap. Die aanstelling komt van boven. Zij is uit de Geest en dus geestelijk en niet 'overeenkomstig de wil van de man' oftewel: menselijk.

Dit wil Paulus heel helder hebben. Zijn aanstelling en zending zijn hemels. Hij is geroepen (Hand.9) door de opgewekte en verheerlijkte Heer om apostel te zijn. God de Vader is van meet af aan in dit werk betrokken. Eigenlijk zegt Paulus hier dus: als jullie mij afwijzen, wijzen jullie Hen af die mij gezonden hebben, namelijk de Vader en de Zoon.

God de Vader heeft de Zoon opgewekt uit de dood, ja 'van tussen uit' de doden. Hij werd in ere hersteld door God de Vader die de doden levend maakt. Tegelijkertijd is het waar dat Jezus de Gezalfde opstond uit Zijn graf, omdat Hij God in menselijk vlees is. Opwekking door God de Vader, opstanding door God de Zoon. Twee kanten van dezelfde medaille!

(vers 2) Paulus schrijft de gelovigen te Galatië, mede namens broeders en zusters die bij hem zijn. Waarschijnlijk geen apostelen of zendingsreizigers, maar mensen die een deel van de weg met hem opliepen. Begeleiders van Berea vergezelden hem richting Athene (Hand.17:15). Zij zijn ook betrokken bij zijn werk.

(vers 3) Hoewel hij geen dankwoord voor de gelovigen te Galatië in zijn hart heeft, blijft hij inclusief denken. Hij wil voor waar houden dat God hun én zijn Vader is (onze!) én dat de Here Jezus hun én zijn Heer is (onze!), die Zichzelf gegeven heeft voor zijn én hun zonden (onze!).

(vers 4) Zo stelt hij zich, hoewel hij nadrukkelijk zijn apostelschap 'bewijst', toch met hen op één lijn. Daarbij verwacht hij wel degelijk dat ze de verschillen qua positie en zending onderkennen, namelijk tussen hem en de pseudo-apostelen én tussen zijn evangelie en het pseudo-evangelie, dat geen evangelie is (zie verderop: vers 7).

De Here Jezus heeft zich voor beide 'partijen' (= Paulus en Galatiërs) overgegeven met als doel hen beiden te bevrijden c.q. verlossen van de Boze. Het is een wereld die beheerst

wordt door het kwaad. En juist dat kwaad dreigt de gelovigen te Galatië weer parten te gaan spelen en de das om te doen. Omdat ze bevrijd zijn, moeten ze zich niet opnieuw laten binden door wie of wat dan ook. Hun eenmalige bevrijding staat op het spel. Het is juist de wil van Paulus' God en Vader én hun God en Vader (onze!) dat ze zich niet opnieuw laten knechten.

(vers 5) Ten diepste komt alleen Hem de eer en dienstbaarheid toe tot in alle eeuwigheid. Soli Deo Gloria. 'Amen.' In wezen heeft Paulus al gezegd wat gezegd moet worden. Zijn apostelschap is gefundeerd in Jezus Christus en God Zélf. Op een hogere Autoriteit kan Paulus zich niet beroepen.

(vers 6) Nu slaat Paulus een andere 'weg' in. Hij gaat over tot de orde van de dag en steekt daarbij zijn verbazing niet onder stoelen of banken. Het gaat hem aan het hart dat de gelovigen te Galatië zich zo gemakkelijk hebben afgewend van het evangelie van de genade van Christus. Zij hebben de roep gehoord en zich bekeerd, maar zijn nu omgekeerd naar een ander evangelie. Zo lijken ze terug bij af te zijn. Ten hele gedwaald. Hoewel Paulus zich inzet om hen terug te krijgen en ten halve te laten keren. Zij begeven zich op glad ijs door deze roulette van 360 graden.

(vers 7) Paulus zet alle zeilen bij met redeneringen en argumenten om hen van deze dwaalweg, of beter dwaalleer, te redden. Hij stelt met klem dat het zogenaamde evangelie van de judaïsten een pseudo-evangelie is. In wezen is het

geen evangelie maar slechts een schijnvertoning. Er zijn slechts andere mensen die hun boodschap presenteren en verdedigen als het ware evangelie. Zij stichten verwarring. Zij verdraaien de waarheid en doen alsof hun leugen de waarheid is. Zij tasten daarmee de Belichaming van alle waarheid aan, namelijk Christus zelf. De eer en positie van Christus' is in het geding.

(vers 8) Dan vervolgt Paulus op niet mis te verstane wijze: wanneer er iemand is, zelfs al ben ik het zelf of een engel uit de hemel, die is vervloekt. In het vervolg van deze Galatenbrief betekent dat: die stelt zichzelf onder de vloek van de wet. Wat Paulus tot nu toe verkondigd heeft, is in overeenstemming met de waarheid van het evangelie. Zelfs al zou het zo zijn dat Paulus van mening veranderde en een andere leer zou brengen, dan moeten ze die laatste als leugen afwijzen. Ook Paulus moet zich houden aan de eens (door hem) overgeleverde leer. Afwijken is uit den boze. Zo stelt Paulus zich achter zijn boodschap. Ja, achter Christus zelf. Paulus acht dit evangelie zo essentieel, dat hij zich ondergeschikt maakt aan die boodschap c.q. Christus. Mochten de gelovigen te Galaten ooit voor dit dilemma komen te staan, dan moeten ze onverdeeld kiezen voor het evangelie (en niet voor een afgedwaalde Paulus)! Zo ver gaat hij. Alles draait om het evangelie, ja, om Christus.

(vers 9) Paulus herhaalt nadrukkelijk wat hij al gezegd heeft (vers 8). Hij kan blijkbaar niet genoeg benadrukken dat wanneer iemand waarheden schijnt te verkondigen die niet stroken met wat de christenen te Galatië hebben ontvangen,

de persoon in kwestie vervloekt is. De valse leer die een pseudo-apostel brengt, zorgt voor verval in zijn eigen leven. Hij is vervloekt. Niet slechts dat evangelie is vervloekt, nee sterker, hij zelf is vervloekt. De woorden die hij spreekt worden tegen hem gebruikt. Hij wordt geoordeeld naar zijn valse getuigenis en woord. Wat Paulus elders in deze brief concreet noemt, geldt voor deze pseudo-apostelen: 'Wat een mens zaait, zal hij oogsten.' (Gal.6:7). Dit lijkt een onvervangbare wet van de Bijbel te zijn. In wezen pakt een dwaalleraar dat af, wat een christen van Christus Zélf heeft ontvangen. Hij pakt, strikt genomen, Christus af door een karikatuur van Hem te maken en Zijn boodschap te vertekenen.

(vers 10) Vervolgens gaat Paulus verder met zijn motieven. Wat beweegt hem eigenlijk? Hij maakt duidelijk dat het hem er niet om te doen is om God te overtuigen. Hij probeert mensen te overtuigen. Want God staat wel aan zijn kant. Hij hoeft ook niet zonodig mensen te vriend te houden of te behagen (vgl. 1Thes.2:4). Hij stuurt niet aan op hun goedkeuring en vriendschap. Want als dat zo zou zijn, dan zou hij geen dienstknecht van Christus zijn (vgl. Jak.4:4). Het gaat Paulus om de eer van Christus en in het verlengde daarvan om de eer die Christus' hem schenkt voor zijn trouwe dienst. De vraag 'waar doe ik het allemaal voor?' is een vraag die zich vroeg of laat aan alle dienstknechten van Christus opdringt.

~ **Gespreksvraag 1:** *Waarom moet Paulus zich 'bewijzen'? Welke argumenten voert hij aan, om de mensen te overtuigen dat hij een échte apostel is? (vgl. vers 1,4,5,8,10)*

~ **Gespreksvraag 2:** *Heb jij ook wel eens het idee, dat jij je moet bewijzen als christen?*

1.2 Paulus' roeping en contact met enkele apostelen

(vers 11) Hierboven zagen we dat hij, de apostel Paulus, niet door feilbare mensen is aangesteld (geïnaugureerd) of gezonden (vers 1). Hier zien we dat Paulus' boodschap niet door mensen is bedacht. Oftewel: het is niet in de harten en de hoofden van mensen opgeklimmen (1Kor.2:9). Menselijke wijsheid heeft het niet kunnen bedenken en aangezien de boodschap is bedacht door God, kan de menselijke wijsheid het eigenlijk ook niet vatten en begrijpen. Het is dankzij openbaring en onthulling door de Geest (vgl. 1Kor.2:10,13).

Het evangelie staat in feite haaks op alles wat mensen maar aan goeds en nobels kunnen bedenken. Het is tegendraads, want het gaat in tegen alles wat mensen maar onder wijsheid zouden kunnen verstaan. In de ogen van de wereld is het dwaasheid. Christus echter is de wijsheid Gods (vgl.1Kor.1:21,24). De wijsheid van mensen wordt elders gesteld tegenover de kracht Gods (1Kor.2:5). Paulus spreekt de wijsheid Gods (1Kor.2:7).

(vers 12) Vervolgens wijst Paulus (opnieuw, vgl. vers 1) op de Oorsprong en Gedachte achter het evangelie. Hij heeft het niet van horen zeggen, want hij heeft het net als de andere mensen uit de Eerste hand. Jezus Christus is aan hem, als opgewekte en verheerlijkte mens, verschenen. Hij heeft het niet van een mens ontvangen of geleerd. Zijn leerschool is van origine de hemel. Hij is van God geleerd.

(vers 13) Paulus heeft als Godgeleerde niet veel om zich in te beroemen. De christenen te Galatië weten hoe hij in overeenstemming met de Joodse wet leefde (in de meest brede zin van het woord!). Elders meldt hij dat hij volgens de Joodse overlevering onberispelijk is (Fil.3). Deze Joodse leefstijl was zijn passie. Zo zeer dat hij door het opvolgen van regels zo fanatiek werd dat hij de gemeente Gods vervolgde, met als doel haar uit te roeien. De ijver voor de wet heeft hem tot een vervolger van christenen gemaakt.

(vers 14) Paulus kan zich beroemen op een totale naleving van de Joodse wetten. Juist die leefwijze maakte van hem een genadeloos mens die geen medelijden en barmhartigheid kende. Hij stak met kop en schouders uit boven anderen van zijn generatie. Er was bijna niemand die zich aan hem kon meten. Hij zette zich vol passie en overgave in voor Joodse tradities en overleveringen. Het voorgeslacht was hem ten voorbeeld.

(vers 15) Maar dan komt de grote wending, die de kanteling in zijn leven wordt. Het besluit van God zorgt voor een andere richting en weg in zijn leven. Gods plan met Paulus' leven zal in hem volbracht worden.

Het is niet gemakkelijk om te duiden wat Paulus bedoelt met zijn 'uitverkiezing' van 'vóór zijn geboorte'. Is dit hetzelfde als 'vanaf de moederschoot'? Uitverkiezing gaat hier in ieder geval niet om eeuwig leven in de hemel of iets dergelijks. Het gaat hier om roeping in de tijd (Hand.9) met als doel dat Gods Zoon in Paulus' leven openbaar wordt. Uitverkiezing blijkt

opdracht, missie en manifestatie. Onthulling en openbaring. Het is Gods genade geweest die hem geroepen heeft. Paulus heeft geantwoord op die roep van genade: 'Saul, Saul, waarom vervolgt je mij?' Het is een roep ter verantwoording. De uitverkiezing wordt gepraktiseerd in gelovig antwoorden op Gods vraag. Het is de vraag naar de mens. Een vraag van God aan de mens.

Het doel van deze uitverkiezing, lees roeping (*in de tijd voor de tijd en niet voor de eeuwigheid*), lees opdracht, is: dat de heidenen Gods Zoon in Paulus zouden opmerken. Met die openbaring kan hij Christus aan hen verkondigen. Hij verkondigt de volle raad van God, dat wil zeggen Christus, de kracht Gods en de wijsheid Gods (1Kor.1:24). Hij is ten diepste de eeuwige Wet, die tegenover en ver boven de tijdelijke Joodse instellingen van mensen staat. Daarom heeft Paulus geen menselijke raad meer nodig, want die adviezen zouden later enkel en alleen tegen hem gebruikt kunnen worden. Juist omdat hij hier zijn apostelschap verdedigt, moet alles wat naar menselijke afkomst en wijsheid zou kunnen wijzen, afgewezen worden.

(vers 17) Hij is zelfs niet naar Jeruzalem gegaan. Dat zou aannemelijk zijn, omdat hij zich daar aan zou kunnen sluiten bij de andere apostelen. Zij waren al eerder geroepen door de wandelende Meester op aarde. Die 'eerdere roeping' was echter niet méér waard omdat zij 'eerder' was. Het is niet zo in de Bijbel: 'hoe eerder, hoe beter'. Het lijkt juist andersom: het latere vervangt het eerdere. Bijvoorbeeld: de laatste Adam komt in de plaats van de eerste Adam, de tweede Mens

vervangt de eerste Mens, de Wet (Christus!) is de belichaming van Gods wet, Hij is de Eeuwige Wet. Tot de laatste gaat Paulus' verlangen uit, in tegenstelling tot wetten die regels van mensen zijn.

Paulus is na de Christusontmoeting op weg naar Damascus, onmiddellijk naar Arabië gegaan om daarna terug te keren naar Damascus.

(vers 18) Pas drie jaar later ging Paulus naar Jeruzalem om Kefas (= Petrus) te ontmoeten, bij wie hij enkele weken bleef. Het lijkt er dus op dat beide apostelen elkaar kenden.

(vers 19) Verder heeft hij geen apostelen ontmoet. Dit lijkt er nog eens op te wijzen dat een ontmoeting met apostelen voor Paulus' bediening niet noodzakelijk is. Hij relateert het belang ervan. Hij heeft naast Petrus alleen Jakobus, de broer van de Heer, gezien. Paulus probeert opnieuw duidelijk te maken dat de ontmoeting met mensen, zelfs met apostelen, niet van gewicht is, maar alleen de Christusontmoeting!

(vers 20) Hij beroept zich opnieuw op het Hoogste Gezag, namelijk op God. Die is zijn Getuige. Hij weet dat Paulus de waarheid schrijft. Merk op dat hier de 'juiste leer' beschreven wordt, terwijl het voor Johannes van eerste prioriteit is om de waarheid te doen. Evenals in de Korinthe-brief waar de levenspraktijk en de dagelijkse handel en wandel van de gelovigen ter discussie worden gesteld.

(vers 21) Vervolgens beschrijft Paulus zijn wandel of reis. Hij ging van Jeruzalem naar het kustgebied van Syrië en van Cilicië.

(vers 22) De gemeenten Gods (plaatselijke 'vergaderingen') te Judea hadden Paulus nog nooit ontmoet. Maar zijn negatieve reputatie was al vooruitgesnel. Ze hadden te Judea over Paulus gehoord. Zijn hele verhaal (inclusief bekering!) werd echter genoemd. Paulus was eens een vervolger geweest, maar nu een verkondiger, te weten een verkondiger van het geloof dat hij eens met wortel en al trachtte uit te roeien. Dat is de grote omwenteling. Ze zullen verbaasd gestaan hebben (vgl. vers 6).

(vers 24) De verbazing en ontmoeting met Paulus, in wie ze Christus opmerkten en ontmoetten, leidt tot lofprijzing en aanbedding. 'Zij prezen God vanwege Paulus!'

~ **Gespreksvraag 3:** *In de wereld om ons heen, worden regelmatig mensen geïnaugureerd of aangesteld in een ambt of functie, bijvoorbeeld een nieuwe paus. Welke verschillen zijn er tussen Paulus' aanstelling én die van een paus?*

~ **Gespreksvraag 4:** *Welke omkeer maakt Paulus in zijn leven mee? (vgl. vers 15; Hand.9: 1-9) Heb jij ook een bekering of kanteling in jouw leven meegemaakt?*

